

Co posłużyło Amerykanom za pretekst oficjalnego przystąpienia do wojny wietnamskiej?

21 września 2014

7 sierpnia 1964 r. Kongres USA prawie jednomyślnie uchwalił rezolucję upoważniającą prezydenta Lyndona B. Johnsona do podjęcia działań militarnych przeciwko Wietnamowi Północnemu. Tym sposobem Amerykanie zaangażowali się w konflikt, który historyk Martin McCauley określił jako „klęskę o epickich rozmiarach”.

Prezydent Dwight Eisenhower jako pierwszy wysunął koncepcję „efektu domina”, z powodu którego Stany Zjednoczone nie mogły pozwolić sobie na „stratę” Indochin, gdyż w następstwie tego cały region Azji Południowo-Wschodniej znalazłby się w rękach komunistów. Kiedy pod koniec lat 50. na południu rozpoczęła działalność partyzantka komunistyczna Viet Cong, USA zaczęło udzielać wsparcia Wietnamowi Południowemu. Wiosną 1964 r. amerykańscy planiści wojskowi opracowali szczegółowy projekt dotyczący głównych ataków na komunistyczną Demokratyczną Republikę Wietnamu. Jednak w tym czasie prezydent Johnson i jego doradcy obawiali się, że opinia publiczna nie poprze zwiększenia zaangażowania USA w wojnę. Kiedy latem siły rebeliantów przejęły kontrolę nad prawie połową Wietnamu Południowego, senator Barry Goldwater (republikański kandydat na prezydenta) skrytykował administrację Johnsona za prowadzenie wojny w zbyt mało agresywny sposób.

2 sierpnia 1964 r. amerykański niszczyciel USS Maddox, prowadzący zwiad w celu rozpracowania północnowietnamskiego systemu radiolokacyjnego, został zaatakowany przez trzy wietnamskie kutry torpedowe typu P-4 należące do 135.

Dywizjonu Torpedowego. Wedle dostępnych źródeł w rewanżu amerykański okręt wraz z przybyłymi na pomoc czterema samolotami myśliwskimi Vought F-8 Crusader zaatakował wycofujących się Wietnamczyków.

Dwa dni później z Maddoxa i kolejnego niszczyciela nadano sygnał, że znów zostały zaatakowane. Mimo tego, że dziś raporty na ten temat wydają się być mistyfikacją, prezydent Johnson zdecydował o zezwoleniu na odwetowe naloty na komunistyczną Demokratyczną Republikę Wietnamu. Następnego dnia zebrał kongresowych liderów i bez ujawniania okoliczności oskarżył Wietnam Północny o „otwartą agresję na pełnym morzu”. Następnie przedstawił Senatowi uchwałę znaną jako „Rezolucja Zatoki Tonkińskiej”, która upoważniała go do podjęcia „wszelkich niezbędnych środków w celu odparcia każdego ataku zbrojnego przeciwko siłom Stanów Zjednoczonych”. Uchwała została szybko zatwierdzona przez Kongres.

Później, kiedy ujawniono więcej informacji na temat incydentu, wiele osób doszło do wniosku, że Johnson i jego doradcy wprowadzili w błąd Kongres po to, by zapewnić sobie jego wsparcie konieczne do zwiększenia zaangażowania w wojnę wietnamską. Kontrowersje dotyczą zwłaszcza dwóch aspektów. Pierwszy z nich to oświadczenie administracji Johnsona, że niszczyciele były na rutynowym patrolu na wodach międzynarodowych, podczas gdy w rzeczywistości realizowały tajną misję szpiegowską na wodach kontrolowanych przez Wietnam Północny. Kolejny problem dotyczy tego, że do drugiego ataku według większości historyków, w tym tych zatrudnionych przez wojsko USA, niemal na pewno nigdy nie doszło. Sam prezydent Johnson wyraził wątpliwości co do incydentu w Zatoce Tonkińskiej, kiedy zwracając się do urzędnika Departamentu Stanu powiedział: „O ile wiem, to nasza marynarka strzelała do wielorybów.”

Siedem lat później w tle krytyki Richarda Nixona za inwazję na Kambodżę uchwała tonkińska została zniesiona (31 grudnia 1970 r.). W rzeczywistości źródło finansowania wojny znajdowało się

raczej w przeznaczanych na ten cel środkach wojskowych Kongresu, a nie w samej rezolucji. Niemniej jednak Johnson często cytował uchwałę jako dowód poparcia Kongresu. Z kolei dla krytyków wojny wietnamskiej stała się ona symbolem eskalacji wyniszczającego i niechcianego konfliktu, który zakończył się upokorzeniem Stanów Zjednoczonych niezdolnych do powstrzymania komunizmu w Azji Południowo-Wschodniej. Wycofanie wojsk amerykańskich z Wietnamu w 1973 r. na mocy decyzji Nixona zakończyło militarną interwencję, w której zginęło 47 tys. Amerykanów, a 305 tys. zostało rannych.

Autor: Marta Kozak

Na podstawie: history.com, militaryhistory.about.com, fair.org

Źródło: Histmag.org

Licencja: [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)